

<i>Naziv kolegija</i>	Ginekologija i opstetricija			Kod kolegija	
<i>Studijski program Ciklus</i>	Integrirani sveučilišni studij, medicina			Godina Studija	V
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	18	<i>Semestar</i>	IX	Broj sati po semestru (p+v+s)	200 (70+70+60)
<i>Status kolegija:</i>	Obvezni	<i>Preduvjeti:</i>	Položeni ispiti 4. godine	<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>	Studenti 5. godine medicine			<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	Prema rasporedu
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof. dr. sc. Vajdana Tomić, dr. med.				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	Prema dogovoru sa studentima				
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	vajdana.tomic@mef.sum.ba tel./fax 00 38736336211				
<i>Nastavnici</i>	Prof. dr. sc. Ante Čorušić, dr. med. Prof. dr. sc. Slavko Orešković, dr. med. Prof. dr. sc. Herman Haller, dr. med. Doc. dr. sc. Vjekoslav Mandić, dr. med. Doc. dr. sc. Zdenko Kraljević, dr. med. Doc.dr. sc. Vedran Bjelanović, dr. med. Dr. sc. Dragan Soldo, dr. med. Dr. sc. Tatjana Barišić, dr. med. Dr. sc. Martina Orlović Vlaho, dr. med. Mr. sc. Marinko Mišić, dr. med. Mr. sc. Tanja Krešić, dr. med. Mr. sc. Ana Šimić Dugandžić, dr. med. Mr. sc. Ana Bošković, dr. med. Mr. Nikolina Penava, dr. med. Anja Vasilj, dr. med. Dejan Tirić, dr. med.				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	-				
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	-				
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Upoznati studente s temeljnim načelima ginekologije i opstetricije. Prenijeti znanja i vještine koji su potrebni za razumijevanje patofiziološke podloge, prepoznavanje kliničkih simptoma, diferencijalno-dijagnostičko zaključivanje, kritičku prosudbu laboratorijskih nalaza i racionalno liječenje najčešćih ginekoloških bolesti i komplikacija trudnoće.				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<u>Opći ishodi:</u> <ul style="list-style-type: none"> Znati planirati samostalno učenje kroz studij na način kritičkog i samokritičkog propitivanja znanstvenih istina. 				

	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrirati posjedovanje osobnih kvaliteta ličnosti (rad u timu i osobni doprinos, zainteresiranost, aktivno slušanje i izgradnja pozitivnih odnosa s članovima grupe). <p><u>Specifični ishodi:</u> Student objašnjava i interpretira:</p> <ul style="list-style-type: none"> • anatomiju zdjelice (kosti i ravnine zdjelice, zdjelična i urogenitalna dijafragma) i ženskih spolnih organa. • fiziologiju menstruacijskog ciklusa • fiziološke promjene tijekom trudnoće • osnovne principe antenatalne skrbi • patofiziološke mehanizme, kliničke i laboratorijske značajke, liječenje i prevenciju najčešćih komplikacija trudnoće. • fiziologiju i patologiju porođaja i babinja • patogenetske mehanizme, kliničke i laboratorijske značajke, racionalno liječenje najčešćih ginekoloških bolesti • kliničke značajke, liječenje i mogućnosti rane dijagnostike i prevencije ginekoloških zloćudnih bolesti • značajke humane reprodukcije, liječenje neplodnosti i planiranje obitelji • postmenopauzalne promjene <p>Ishodi će se vrednovati kontinuiranom provjerom znanja, aktivnim oblicima učenja tijekom predavanja i održavanja seminara, te na završnom ispitu.</p>			
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Nastava uključuje proučavanje temeljnih načela ginekologije i opstetricije kao i usvajanje temeljnih kliničkih vještina. Nastava se izvodi u više zasebnih tematskih cjelina koje uključuju predavanja, seminare i vježbe u malim skupinama. Na vježbama studenti s asistentima detaljno obrađuju bolesnike i sudjeluju u svakodnevnom radu ambulanti. Studenti na kraju završenog turnusa polažu pismeni, praktični i usmeni ispit.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo*
	Napomene: rad u ambulanti (interaktivna nastava)			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - Pohađanje i aktivno sudjelovanje u svim oblicima nastave - predavanja, seminari, vježbe - Na vježbama: anamneza i klinički pregled bolesnika s planiranjem laboratorijske obrade i liječenja - Studenti su obvezni nazočiti nastavi, dopušteno je izostati sa 			

	20% nastave - Završni ispit koji se sastoji od pismenog, praktičnog i usmenog dijela			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Pohađanje nastave i angažiranost na nastavi	145	5	0%	
Rad u malim skupinama (vježbe)	150	5	0%	
Pismeni, praktični i usmeni ispit	240	8	100%	
<p>Dodatna pojašnjenja:</p> <p>Ispitu iz Ginekologije i opstetricije pristupa se nakon odslušane nastave i sastoji se iz pismenog, praktičnog (pregled bolesnika s interpretacijom) i usmenog dijela.</p> <p>Pismeni ispit iz Ginekologije i opstetricije je obvezni i kvalifikacijski za pristup praktičnom i usmenom ispitu. Za prolaz na ispitu (ocjena dovoljan), student treba odgovoriti točno na 55% pitanja. Prema Pravilniku o studiranju ocjena se dobiva na slijedeći način:</p> <p>A = 91-100% 5 B = 79 to 90% 4 C = 67 to 78% 3 D = 55 to 66% 2 F = 0 to 54% 1</p> <p>Usmeni dio ispita sastoji se od četiri različita područja: 1. praktična opstetricija (porođaj i babinje), 2. perinatologija (trudnoća, fetus i novorođenče), 3. opća ginekologija s ginekološkom onkologijom i urologijom, 4. humana reprodukcija i ginekološka endokrinologija (četiri grupe pitanja-kartice).</p> <p>Konačna ocjena je prosjek ocjena pismenog i usmenog ispita.</p>				
Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Đelmiš J, Orešković S. i sur.: Fetalna medicina i opstetricija. Medicinska naklada, Zagreb, 2014. 2. Kuvačić I, Kurjak A, Đelmiš J. i sur. Porodništvo. Medicinska naklada, Zagreb, 2009. 3. Šimunić V. i sur. Ginekologija. Medicinska biblioteka, Zagreb, 2001. 4. http://emedicine.medscape.com/obstetrics_gynecology 5. https://www.cochranelibrary.com/ 			
Dopunska literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jonathan S. Berek & Neville F. Hacker. Practical Gynecology Oncology. Fifth edition. Lippincott Williams & Wilkins, 2010. 2. W. Pschyrembel. Praktična opstetricija i opstetričke operacije. Medicinska naklada, Zagreb, 1975. 			
Dodatne informacije	Način praćenja kvalitete nastave:			

<i>o kolegiju</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Studentska anketa - Analiza kvalitete nastave od strane studenata i nastavnika - Analiza prolaznosti na ispitima - Izvješće Ureda za kvalitetu nastave - Samoevaluacija i izvaninstitucijska evaluacija (posjet timova za kontrolu kvalitete)
-------------------	---

PRILOG: Kalendar nastave

Broj nastavne jedinice (p+v+s)	TEME I LITERATURA
I.	<p>Naslov: Uvod u predmet i povijesni osvrt.</p> <p>Kratki opis: Upoznati se s ciljem kolegija ginekologije i opstetricije. Upoznati se i usvojiti znanje o povijesnom razvoju opstetricije i ginekologije, zatim neonatologije i dijela ginekološke citologije. Pregled i važnost vitalne statistike.</p> <p>Literatura: Obvezna i dopunska</p>
II.	<p>Naslov: Anatomija zdjelice i perineuma. Embriologija</p> <p>Kratki opis: Pregled i praktična anatomija zdjelice, kosti zdjelice, peritoneum. Zdjelična i urogenitalna dijafragma. Krvne žile, živci i limfne žile zdjelice. Ženski spolni organi. Ravnine i prostori zdjelice. Razvojne faze u embriologiji</p> <p>Literatura: Obvezna i dopunska</p>
III.	<p>Naslov: Ginekološko-opstetrička propedeutika</p> <p>Kratki opis: Anamneza i dijagnostičke metode u ginekologiji i opstetriciji. Ginekološki i opstetrički pregled; Papanicolau (PAPA) test; UZ dijagnostika, Kolposkopija i biopsija; Kardiotokografija (CTG); Laboratorijske pretrage; Rentgenska dijagnostika (Rtg); Endoskopske dijagnostičke metode- laparoskopija i histeroskopija.</p> <p>Literatura: Obvezna i dopunska</p>
IV.	<p>Naslov: Oplodnja i implantacija</p> <p>Kratki opis: Osnove menstruacijskog ciklusa, fiziologija oplodnje i implantacija blastociste.</p> <p>Literatura: Obvezna i dopunska</p>
V.	<p>Naslov: Rana dijagnoza trudnoće, Razvoj i funkcije posteljice, Fiziologija i patologija plodove vode</p> <p>Kratki opis: Metode dijagnostike rane trudnoće. Nastanak i razvoj posteljice, funkcije posteljice. Sastav i izmjena plodove vode, određivanje zrelosti i ugroženosti fetusa, ultrazvučna procjena plodove vode</p> <p>Literatura: Obvezna i dopunska</p>
VI.	<p>Naslov: Anamneza i pregled u ginekologiji i opstetriciji.</p> <p>Pristup pacijentici i informirani pristanak</p>

	Kratki opis: Ginekološka anamneza i ginekološki pregled. Anamneza i pregled u ranoj trudnoći. Pregled u uznapredovaloj trudnoći i u porođaju. Informirani pristanak- Zakon o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenta (F BiH, 2010.g.)
	Literatura: Obvezna i dopunska
VII.	Naslov: Rast i razvoj fetusa. Hipotrofija i hipertrofija fetusa
	Kratki opis: Fiziologija fetalnog rasta. Osnovna patofiziološka zbivanja kod različitih tipova usporenog i ubrzanog fetalnog rasta. Dijagnostički postupci u otkrivanju usporenog i ubrzanog fetalnog rasta kao i postupci nadzora i dovršenja trudnoće.
	Literatura: Obvezna i dopunska
VIII.	Naslov: Fiziološke promjene tijekom trudnoće.
	Kratki opis: Upoznati se s fiziološkim promijenama genitalnih i ekstragenitalnih organa i organskih sustava u trudnoći, uključujući promjene normalnih vrijednosti laboratorijskih nalaza u urednoj trudnoći. Fiziologija trudnoće i metabolizam hranjivih tvari, endokrinologija trudnoće.
	Literatura: Obvezna i dopunska
IX.	Naslov: Mehanizam normalnoga porođaja. Fetalni nadzor u kasnoj trudnoći i porođaju.
	Kratki opis: Upoznati se s teorijama početka porođaja, mehanizmom fiziološkog porođaja uključujući čimbenike porođaja (porođajni put, porođajne snage i porođajni objekt). Upoznati pojedina porođajna doba. Upoznati i moći interpretirati sve kretnje tijekom fiziološkog porođaja u stavu glavicom. Temeljne informacije o metodama za procjenu fetalne kondicije tijekom trudnoće i porođaja.
	Literatura: Obvezna i dopunska
X.	Naslov: Antenatalna skrb i nadzor normalne trudnoće
	Kratki opis: Osnovni principi antenatalne skrbi, broj pregleda i dijagnostički postupci koji se primjenjuju u praćenju uredne trudnoće. Standardne laboratorijske pretrage koje se primjenjuju u urednoj trudnoći kao i interpretacija nalaza.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XI.	Naslov: Krvarenje u drugoj polovici trudnoće i porođaju Poremećaji zgrušavanja krvi u trudnoći
	Kratki opis: Uzroci krvarenja u kasnoj trudnoći (placenta previja, abrupcija placente, ruptura marginalnog sinusa) i porođaju (ruptura uterusa) i njihovo liječenje. Upoznati se sa poremećajima zgrušavanja krvi u trudnoći, osnovni mehanizmi i terapijske smjernice.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XII.	Naslov: Fiziologija i patologija 3. i 4. porođajnog doba Analgezija i anestezija u porođaju
	Kratki opis: Treće porođajno doba, znakovi odljuštenja posteljice, pregled posteljice, četvrto porođajno doba, komplikacije trećeg i četvrtog porođajnog doba – krvarenja, atonija, inverzija maternice, peripartalna histerektomija, mortalitet majki. <i>Analgezija i anestezija u porođaju</i> -Fiziologija prenošenja

	bolnih senzacija, ublažavanje porođajne boli, analgezija i anestezija u porođaju i tijekom operacijskih zahvata u trudnoći i porođaju.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XIII.	Naslov: Dijabetes i trudnoća.
	Kratki opis: Definicija, probir, dijagnostički kriteriji, komplikacije i liječenje gestacijskog dijabetesa. DM tip 1/ 2 i trudnoća-prekonceptcijska obrada, nadzor i liječenje, komplikacije.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XIV.	Naslov: Prenošnje-indukcija porođaja Novorođenče
	Kratki opis: <i>Prenošenje</i> -definicija, klinički značaj, postupci kod prenošenosti. <i>Indukcija porođaja</i> . <i>Novorođenče</i> -Apgar ocjena i perinatalna asfiksija. Početna opskrba termenskog novorođenčeta i nedonoščeta. Preventivne mjere u rodilištu-novorodenački probir i cijepljenje. Dojenje.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XV.	Naslov: Hipertenzija u trudnoći
	Kratki opis: Osnovne karakteristike hipertenzivnih poremećaja u trudnoći uključujući definiciju, klasifikaciju, epidemiologiju, etiologiju, patofiziologiju, kliničku sliku i liječenje.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XVI.	Naslov: Nasljedne bolesti i trudnoća Prenatalna dijagnostika-neinvazivna i invazivna
	Kratki opis: Brojčani i strukturni kromosomski poremećaji, monofaktorske bolesti koje se nasljeđuju prema Mendelovim zakonima, poligenske i multifaktorske bolesti. Metode i ciljevi prenatalne dijagnostike fetalnih kromosomopatija i malformacija.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XVII.	Naslov: Višeploidna trudnoća. Prijevremeni porođaj
	Kratki opis: Epidemiologija, podjela i specifičnosti višeploidnih trudnoća i porođaja blizanaca. Definicija, rizični čimbenici, liječenje i komplikacije prijevremenih porođaja.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XVIII.	Naslov: Infekcije u trudnoći- uroinfekcije, TORCH i sindrom intraamnijske infekcije (SIAI)
	Kratki opis: Dijagnostika, liječenje i prevencija uroinfekcija u trudnoći i njihov utjecaj na tijek i ishod trudnoće. Definicija, dijagnostika, liječenje i prevencija TORCH i SIAI.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XIX.	Naslov: Rh imunizacija i hidrops fetusa. Intrahepatična kolestaza u trudnoći. Trudnička hiperemeza
	Kratki opis: Definicija i dijagnostika poremećaja, specifičnosti fetalnog nadzora, klinički značaj i prevencija. Fetalni hidrops- etiologija i patofiziologija te postupci liječenja. Definicija intrahepatične kolestaze i trudničke hiperemeze, etiologija, diferencijalna dijagnoza, liječenje i prognoza.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XX.	Naslov: Fiziologija i patologija babinja

	Kratki opis: Fiziološki procesi koji karakteriziraju razdoblje babinja, nadzor babinjače, te najvažnije komplikacije i bolesti u tom razdoblju. Postpartalna krvarenja, puerperalne infekcije, mastitis, tromboza i tromboembolija, uroinfekcije, poslijeporođajne psihičke promjene i psihijatrijske bolesti - uzroci, dijagnostika i liječenje.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXI.	Naslov: Premaligne i maligne bolesti stidnice i rodnice
	Kratki opis: Čimbenici rizika, etiopatogeneza, simptomi, dijagnoza i liječenje. Preživljenje, prognoza i praćenje bolesnica, kvaliteta života.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXII.	Naslov: Dijagnostičke metode i testovi probira u ginekologiji
	Kratki opis: ginekološka anamneza, citološki probir (PAPA test), kolposkopija i biopsija, ultrazvuk u ginekologiji, dijagnostičke endoskopske metode u ginekologiji (laparoskopija i
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXIII.	Naslov: Nenormalna (disfunkcijska) krvarenja iz maternice. Rak trupa maternice
	Kratki opis: Patofiziologija nenormalnih krvarenja iz maternice. Juvenilna metroragija. Dijagnoza i liječenje. Frakcionirana kiretaža, ablacija endometrija, Mirena i histerektomija. Rak trupa maternice-čimbenici rizika, etiopatogeneza, simptomi, dijagnoza i liječenje. Preživljenje, prognoza i praćenje bolesnica, kvaliteta života.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXIV.	Naslov: Reproductivna fiziologija-normalan menstruacijski ciklus
	Kratki opis: Neuroendokrinologija, hipotalamus, hipofiza, spolni hormoni, fiziologija menstruacijskog ciklusa, cikličke promjene endometrija i razvoj folikula.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXV.	Naslov: Rak jajnika i jajovoda
	Kratki opis: Čimbenici rizika, etiopatogeneza, simptomi, dijagnoza i liječenje. Preživljenje, prognoza i praćenje bolesnica, kvaliteta života.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXVI.	Naslov: Minimalno invazivna kirurgija i veliki operacijski zahvati u ginekologiji-prijeoperacijska i poslijeoperacijska skrb.
	Kratki opis: Upoznati temeljne kirurške principe i operacijske zahvate u ginekologiji. Prijeoperacijska priprema bolesnica za ginekološke operacijske zahvate i poslijeoperacijsku skrb.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXVII.	Naslov: Najvažnije bolesti drugih organskih sustava u trudnoći
	Kratki opis: Bolesti štitnjače, upalne reumatske bolesti, bubrežne bolesti, neurološke bolesti, srčanožilne bolesti, bolesti krvotvornog sustava, bolesti probavnog sustava, plućne bolesti, kožne bolesti, kirurške bolesti i trudnoća.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXVIII.	Naslov: Normalan i nenormalan razvoj ženskih spolnih organa
	Kratki opis: diferencijacija gonada, ženski i muški spolni kanali, razvoj ženskog vanjskog spolovila, urođene anomalije stidnice, rodnice i maternice.

	Literatura: Obvezna i dopunska
XXX.	Naslov: Premaligne i maligne promjene vrata maternice
	Kratki opis: Klasifikacija cervikalne intraepitelne neoplazije. Postupnici u dijagnostici i liječenju premalignih lezija vrata maternice. Epidemiologija, putevi širenja, simptomi, mogućnosti postavljanja dijagnoze i određivanja stadija bolesti. Modaliteti liječenja bolesti - kirurško liječenje, radioterapijsko i primjena kemoiradijacije. Preživljenje, prognoza i praćenje bolesnica, kvaliteta života. Rak vrata maternice u trudnoći.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXX.	Naslov: Probir i mogućnosti prevencije raka vrata maternice
	Kratki opis: Humani papiloma virus-HPV genotipizacija. Ginekološka citologija- definicija i klasifikacija nalaza PAPA testa. Probir za rak vrata maternice-značaj, organizacija i provođenje. Cijepljenje protiv HPV-a.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXXI.	Naslov: Patologija porođaja (anomalije stava i položaja, distocija, disproporcija)
	Kratki opis: Patološki porođaji uključujući abnormalnosti položaja i stava ploda, rotacije i fleksije glavice ploda, te abnormalnosti trudova i porođajnog puta (sužena zdjelica, kefalo-pelvina dispropocija
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXXII.	Naslov: Operacijski zahvati u opstetriciji.
	Kratki opis: epiziotomija, porođaj vakumskim ekstraktorom i opstetričkim kliještima, manualno ljuštenje posteljice i eksploracija materišta, carski rez- indikacije i komplikacije.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXXIII.	Naslov: Inkontinencija mokraće. Defekti dna zdjelice
	Kratki opis: Pojavnost, definicija, klinička slika i terapijske mogućnosti defekata mišićnog dna zdjelice, spuštene i ispale (prolabirana) maternice. Upoznati osnove funkcije mikcije. Inkontinencija - vrste inkontinencije, dijagnoza, liječenje. Fistule mokraćnog sustava.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXXIV.	Naslov: Hitna stanja u ginekologiji (akutni abdomen, ektopična trudnoća)
	Kratki opis: hemoragijski i endotoksični šok, tromboembolijska bolest, nepravilna krvarenja iz maternice, akutna zdjelična bol-diferencijalna dijagnoza: ektopična trudnoća...
	Literatura: Obvezna i dopunska
XXXV.	Naslov: Krvarenje u prvoj polovici trudnoće - spontani pobačaj, ektopična trudnoća i trofoblastička bolest
	Kratki opis: Vrste spontanih pobačaja, uzroci, prepoznavanje rizičnih čimbenika, klinička slika, dijagnostički i terapijski postupci. Klasifikacija gestacijske trofoblastičke bolesti i njena učestalost. Mehanizam nastanka kompletne i djelomične mole, dijagnoza molarne trudnoće i liječenje. Praćenje bolesnica nakon molarne trudnoće. Dijagnoza i klasifikacija gestacijske trofoblastičke neoplazije, liječenje. Kliničke značajke ektopične trudnoće,

	etiološki čimbenici, simptomi, dijagnoza i liječenje. Literatura: Obvezna i dopunska
XXXVI.	Naslov: Hitna stanja u 2. polovici trudnoće i porođaju Kratki opis: abrupcija placente, placenta previa, ruptura i atonija uterusa, eklampsija, plućna embolija-učestalost, klinička slika, liječenje. Literatura: Obvezna i dopunska
XXXVII.	Naslov: Upala donjeg dijela genitalnog sustava i zdjelična upalna bolest Kratki opis: Upoznati etiologiju upale donjeg i gornjeg dijela spolnog sustava žene, puteve širenja i simptome bolesti. Dijagnostika i terapijski pristup. Razumjeti pojam kronične zdjelične upalne bolesti. Literatura: Obvezna i dopunska
XXXVIII.	Naslov: Spolno prenosive bolesti (SPB) Seksualno nasilje-protokol o postupanju Kratki opis: bakterijske SPB (gonoreja, klamidijske upale, sifilis, bakterijska vaginoza, mikoplazme), virusne (HPV, HIV, HBV, HSV, CMV), protozoe (trichomonas vaginalis) i paraziti. Literatura: Obvezna i dopunska
XXXIX.	Naslov: Dobročudni tumori ženskog spolnog sustava. Liječenje mioma Kratki opis: Patogeneza mioma, histološka građa, vrste mioma, dijagnoza i liječenje. Hiperplazija endometrija, mehanizam nastanka, klasifikacija, klinička slika, dijagnostika. Polip endometrija. Upoznati se sa vrstama dobroćudnih tumora jajnika, njihovim simptomima, dijagnozom i liječenjem. Epitelni dobroćudni tumori jajnika, funkcionalne ciste, folikularne ciste, luteinske ciste. Literatura: Obvezna i dopunska
XL.	Naslov: Ultrazvuk u ginekologiji i opstetriciji Kratki opis: preporuke za ultrazvučno praćenje niskorizične i rizične/patološke trudnoće, transvaginalni ultrazvuk, Color Doppler u trudnoći, 3D/4D UZV Literatura: Obvezna i dopunska
XLI.	Naslov: Dječja i adolescentna ginekologija. Amenoreja i anovulacija - sindrom policističnih jajnika (PCO sindrom) Kratki opis: Razvojne anomalije-kliničke značajke, simptomi, metode dijagnostike i liječenja u dječjoj i adolescentnoj ginekologiji. Amenoreja-definicija i klasifikacija. PCO sindrom - teorije o uzrocima, nasljedni čimbenici, fetalno programiranje. Simptomi i znaci PCO. Dijagnostički kriteriji. Liječenje PCO, rizici liječenja i dugoročni rizici za zdravlje. Literatura: Obvezna i dopunska
XLII.	Naslov: Pubertet i početak menstruiranja. Kratki opis: Normalni razvoj puberteta-pretpubertet, adrenarha, gonadarha i telarha. Menarha. Preuranjeni pubertet. Zakašnjeli pubertet. Literatura: Obvezna i dopunska
XLIII.	Naslov: Endometrioza i adenomioza Kratki opis: Epidemiologija i patogeneza endometrioze, klinička slika. Dijagnosticiranje i klasifikacija bolesti. Značaj endometrioze u humanoј reprodukciji. Liječenje endometrioze. Patogeneza i simptomi adenomioze.

	Dijagnosticiranje i liječenje.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XLIV.	Naslov: Sindrom policističnih jajnika. Peri i poslijemenopauza
	Kratki opis: Sindrom policističnih jajnika – etiologija/fetalno programiranje. Simptomi i znaci. Dijagnostički kriteriji. Liječenje i dugoročni rizici za zdravlje. Definicija, endokrinološke i kliničke značajke perimenopauze i postmenopauze. Mehanizam nastanka valova vrućine. Osteoporozna. Kardiovaskularne bolesti. Hormonsko nadomjesno liječenje-indikacije i kontraindikacije.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XLV.	Naslov: Dijagnostička obrada neplodnog braka. Liječenje bračne neplodnosti.
	Kratki opis: Definicija neplodnosti. Dijagnostički postupnik. Spermogram. Utvrđivanje ovulacije. Ispitivanje funkcije jajovoda. Ispitivanje ovarijske rezerve. Principi indukcije ovulacije. Mikrokirurški principi liječenja oboljelih jajovoda. Korektivne operacije na uterusu. Ostali operacijski zahvati koji utječu na fertilitet. Postupci medicinske oplodnje. Program zamrzavanja, pohranjivanja i čuvanja biološkog materijala. Program donacije gameta.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XLVI.	Naslov: Značajke humane reprodukcije.
	Metode medicinski pomognute oplodnje
	Kratki opis: Definicije fertilnog doba, mjesečnog i godišnjeg fekundabiliteta. Povezanost dobi i fertiliteta. Čimbenici koji ograničavaju humanu reprodukciju. Smanjenje plodnosti u žene i muškarca. Principi indukcije ovulacije. Postupci medicinske oplodnje. Program zamrzavanja, pohranjivanja i čuvanja biološkog materijala.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XLVII.	Naslov: Planiranje obitelji. Kontracepcija
	Kratki opis: Definicija i ciljevi planiranja obitelji. Metode planiranja obitelji. Prirodne metode. Metode barijere. Kemijska kontracepcija. Intrauterina kontracepcija. Hormonska kontracepcija. Urgentna kontracepcija. Trajne metode kontracepcije. Zakonska regulativa
	Literatura: Obvezna i dopunska
XLVIII.	Naslov: Metode kontracepcije. Medikamentozni prekid trudnoće
	Kratki opis: Intrauterina (MIRENA), hormonska i urgentna kontracepcija. Mogućnosti prekida patološke trudnoće. Prednosti medikamentoznog prekida trudnoće (mifepriston/misoprostol). Zakonska regulativa namjernog prekida trudnoće.
	Literatura: Obvezna i dopunska
XLIX.	Naslov: Završno predavanje-Organizacija zdravstvene zaštite žena, trudnica/rodilja/babinjača
	Kratki opis: Osnovna organizacija zdravstvene zaštite žena i trudnica (rodilja i babinjača) u F BiH. Modeli zdravstvenog osiguranja, uloga Ministarstva zdravstva, Zavoda za zdravstveno osiguranje i privatnih osiguravatelja. Aktualni zakoni i propisi koji reguliraju područje zaštite žena i trudnica

	(rodilja i babinjača). Organizacija i kvaliteta zdravstvene zaštite - na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini uključujući organizaciju ginekološke službe u Domovima zdravlja, u bolničkim ustanovama i u privatnim poliklinikama.
	Literatura: Dopunska